

Spis treści

Podziękowania	XIII
---------------------	------

Wstęp	XV
-------------	----

1. Bank i jego funkcje	1
------------------------------	---

1.1. Wprowadzenie	1
1.2. Istota bankowości	1
1.3. Organizacja działalności bankowej	6
1.3.1. Banki a problem agencji (przedstawicielstwa)	7
1.3.2. Bankowość relacyjna	9
1.3.3. Bankowość transakcyjna	9
1.3.4. Systemy płatnicze: efekt uboczny procesu pośrednictwa	10
1.3.5. Transakcje z udziałem kart i bankomatów	12
1.3.6. Międzynarodowe porównanie technologii płatniczych	16
1.4. Systemy bankowe	19
1.4.1. Kilka danych porównawczych	19
1.4.2. Definicje typów bankowości	23
1.4.3. Bankowość komercyjna	30
1.4.4. Holdingi bankowe	31
1.4.5. Paragraf 20	31
1.4.6. Holdingi finansowe	31
1.5. Konglomeraty finansowe	33
1.6. Bankowość centralna	38
1.6.1. Kontrola pieniężna i stabilność cen	38
1.6.2. Nadzór ostrożnościowy	41
1.6.3. Organizacja emisji długu publicznego	42
1.7. Podsumowanie: Na na czym polega specyfika banków?	46
1.8. Wnioski	49

2. Dywersyfikacja działalności banków	51
---	----

2.1. Wprowadzenie	51
2.2. Ekspansja banków poza tradycyjny zakres usług bankowych	51
2.2.1. Instrumenty pochodne	53
2.2.2. Sekurytyzacja	54
2.3. Wpływ dochodów pozaodsetkowych na wynik finansowy banku	64
2.4. Globalny rynek bankowy i światowe centra finansowe	69
2.4.1. Międzynarodowe rynki finansowe	69
2.4.2. Główne centra finansowe: Londyn, Nowy Jork i Tokio	74
2.5. Bankowość międzynarodowa	81

2.5.1.	Handel międzynarodowy na rynku bankowym	81
2.5.2.	Dywersyfikacja portfela	83
2.5.3.	Bank międzynarodowy	84
2.6.	Problemy bankowości XXI wieku	90
2.6.1.	Szanse i zagrożenia	105
2.7.	Podsumowanie	121
3.	Zarządzanie ryzykiem bankowym	123
3.1.	Wprowadzenie	123
3.2.	Rodzaje ryzyka finansowego w XXI wieku	125
3.2.1.	Definicje	126
3.3.	Zarządzanie ryzykiem finansowym	137
3.3.1.	Ryzyko stopy procentowej i model ALM	138
3.3.2.	Analiza luki stopy procentowej	143
3.3.3.	Analiza duracji	146
3.3.4.	Analiza luki duracji	147
3.3.5.	Ryzyko płynności i model ALM	149
3.4.	Instrumenty pochodne a zarządzanie ryzykiem	151
3.4.1.	Rodzaje instrumentów pochodnych	151
3.4.2.	Przyczyny stosowania instrumentów pochodnych	167
3.5.	Zarządzanie ryzykiem rynkowym	171
3.5.1.	Uwarunkowania	171
3.5.2.	Zwrot z kapitału skorygowany o ryzyko	171
3.5.3.	Ryzyko rynkowe i model VaR	175
3.5.4.	VaR, portfel kredytowy i ryzyko rynkowe	178
3.5.5.	Problemy z modelem VaR	181
3.5.6.	Analiza scenariuszy i testy napięć jako uzupełnienie metody VaR	185
3.6.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym	186
3.6.1.	Uwarunkowania	186
3.6.2.	Decyzje kredytowe: rynek detaliczny a hurtowy	186
3.6.3.	Minimalizowanie ryzyka kredytowego	187
3.6.4.	Ocena ryzyka niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców	190
3.6.5.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym	193
3.6.6.	Model niewypłacalności	195
3.6.7.	Wartość zagrożona ryzykiem kredytowym	199
3.6.8.	Innowacje finansowe a zarządzanie ryzykiem	201
3.7.	Studium przypadku: Zarządzanie ryzykiem w Barclays Bank	202
3.8.	Podsumowanie	204
4.	Globalne regulacje w bankowości	207
4.1.	Wprowadzenie	207
4.2.	Potrzeba regulacji	207
4.2.1.	Podstawy regulacji rynków finansowych i bankowych	207
4.2.2.	Bankowość wolna	213
4.3.	Regulacje międzynarodowe	214
4.3.1.	Komitet Bazylejski	215
4.3.2.	I Umowa Kapitałowa z 1988 roku (Basel I)	217
4.3.3.	Poprawka do Umowy Bazylejskiej (1996) – ryzyko rynkowe	223
4.3.4.	Umowa Bazylejska a model VaR	226
4.4.	Nowa Umowa Kapitałowa (Basel II) – model trzech filarów	230
4.4.1.	Filar 1 – pomiar ryzyka kredytowego	233
4.4.2.	Filar 1 – ryzyko operacyjne	240
4.4.3.	Filar 2 – obowiązki krajowych instytucji nadzoru bankowego	242

4.4.4.	Filar 3 – dyscyplina rynkowa	242
4.4.5.	Krytyka Nowej Umowy Bazylejskiej	243
4.5.	Alternatywne i komplementarne podejścia do regulacji bazylejskich	252
4.5.1.	<i>Pre-commitment approach</i>	253
4.5.2.	Podporządkowany kapitał obcy	253
4.5.3.	Umowy gwarancji krzyżowych	255
4.6.	Międzynarodowa Architektura Finansowa	256
4.6.1.	Znaczenie Międzynarodowej Architektury Finansowej	256
4.6.2.	Problemy międzynarodowego nadzoru bankowego	258
4.7.	Podsumowanie	262
5.	Systemy i regulacje bankowe w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Japonii i Unii Europejskiej	264
5.1.	Wprowadzenie	264
5.2.	System bankowy i regulacje w Wielkiej Brytanii	265
5.2.1.	Uwagi wstępne	265
5.2.2.	Reforma finansowa w Wielkiej Brytanii pod koniec XX wieku	271
5.2.3.	Ustawa o usługach finansowych z 1986 roku	273
5.2.4.	Ustawa o prawie bankowym z 1979 roku (znowelizowana w 1987 roku)	275
5.2.5.	Nadzór ostrożnościowy FSA	281
5.2.6.	Bank Anglii a stabilność finansowa	285
5.2.7.	Jedna państwowa jednostka nadzorująca	285
5.3.	System bankowy i regulacje w Stanach Zjednoczonych	291
5.3.1.	Uwagi wstępne	291
5.3.2.	Regulacje bankowe	294
5.3.3.	Ogólnonarodowy system bankowy	311
5.4.	System bankowy i regulacje w Japonii	312
5.4.1.	Uwagi wstępne	312
5.4.2.	Japoński <i>Big Bang</i>	313
5.4.3.	System gwarantowania depozytów	317
5.5.	System bankowy i regulacje w Unii Europejskiej	318
5.5.1.	Uwagi wstępne	318
5.5.2.	Struktura sektora bankowego w Niemczech	319
5.5.3.	Struktura sektora bankowego we Francji	321
5.5.4.	Struktura sektora bankowego w Hiszpanii	322
5.5.5.	Struktura sektora bankowego w Skandynawii	324
5.5.6.	Struktura sektora bankowego we Włoszech	326
5.5.7.	Wytyczne dla jednolitego rynku usług finansowych Unii Europejskiej	327
5.5.8.	Jednolity rynek w zakresie usług finansowych	335
5.5.9.	Europejski Bank Centralny	343
5.6.	Podsumowanie	347
6.	Systemy bankowe w krajach rozwijających się	350
6.1.	Wprowadzenie	350
6.2.	Ograniczenia i rozwój systemów finansowych	351
6.2.1.	Uwagi wstępne	351
6.2.2.	Represje finansowe	352
6.2.3.	Banki zagraniczne na rynku krajowym: pomoc czy przeszkoda dla rynków rozwijających się?	355
6.3.	Reformy systemów bankowych w Rosji, Chinach i Indiach	359
6.3.1.	Rosja	359
6.3.2.	Chiny	374
6.3.3.	Indie	388

6.4.	Systemy bankowe w krajach muzułmańskich	397
6.4.1.	Podstawowe zasady i najważniejsze produkty	397
6.4.2.	Regulacje banków islamskich	405
6.4.3.	Bankowość islamska w Malezji, Iranie i Pakistanie	407
6.4.4.	Ekspansja na rynki ogólnosiwiatowe	408
6.5.	Analiza ryzyka rządowego i politycznego	409
6.5.1.	Przegląd terminologii	409
6.5.2.	Dlaczego kraje rozwijające się potrzebują funduszy zagranicznych?	410
6.5.3.	Analiza ryzyka rządowego	415
6.5.4.	Polityczne aspekty analizy ryzyka	421
6.5.5.	Zmiana harmonogramu spłaty i restrukturyzacja zadłużenia	425
6.6.	Podsumowanie	428
7.	Upadłość banku	432
7.1.	Wprowadzenie	432
7.2.	Upadłość banków – definicje	432
7.2.1.	Co robić z bankami zagrożonymi upadłością: kontrowersje	434
7.3.	Studia przypadków upadłości banków	442
7.3.1.	Rys historyczny	442
7.3.2.	Bankhaus Herstatt	445
7.3.3.	Franklin National Bank	445
7.3.4.	Banco Ambrosiano	446
7.3.5.	Penn Square i Continental Illinois	447
7.3.6.	Johnson Matthey Bankers	451
7.3.7.	Trudności banków i kas oszczędnościowo-kredytowych w Stanach Zjednoczonych, 1980–1994	453
7.3.8.	Bank of Credit and Commerce International	464
7.3.9.	Upadłości małych banków i problemy z płynnością w Wielkiej Brytanii w latach 1991–1993	468
7.3.10.	Kryzys systemu banków finansujących sprzedaż ratą, 1973	469
7.3.11.	Barings	470
7.3.12.	Daiwa Bank	477
7.3.13.	Sumitomo Corporation	478
7.3.14.	Allied Irish Bank/Allfirst Bank	478
7.3.15.	Upadłości banków kanadyjskich	480
7.4.	Jakościowe determinanty upadłości banku	481
7.4.1.	Nieodpowiednie zarządzanie aktywami	481
7.4.2.	Działania zarządu	482
7.4.3.	Malwersacje	485
7.4.4.	Rola regulatorów	486
7.4.5.	Zasada „za duży, by upaść”	488
7.4.6.	Clustering	489
7.4.7.	Pozostałe przyczyny	490
7.5.	Przyczyny upadłości banków: podejście ilościowe	492
7.6.	Podsumowanie	501
8.	Kryzysy finansowe	503
8.1.	Wprowadzenie	503
8.2.	Definicje i polemiki	503
8.2.1.	South Sea Company	512
8.3.	Kryzys finansowy w Azji Południowo-Wschodniej, 1997–1999	514
8.3.1.	Przegląd ogólnych czynników zagrożenia	514
8.3.2.	Efekt domina	523
8.3.3.	Reakcja władz i dalszy rozwój wydarzeń	525

8.3.4.	Ocena reakcji władz w Korei, Tajlandii i Indonezji	533
8.4.	Japoński kryzys bankowy	535
8.4.1.	Japoński system finansowy od roku 1945 do połowy lat dziewięćdziesiątych	536
8.4.2.	1980–1989: nadmuchiwanie bańki spekulacyjnej i krach na rynku	539
8.4.3.	Banki japońskie: problem zasobów i strumieni	547
8.5.	Skandynawskie kryzysy bankowe	558
8.6.	<i>Long Term Capital Management (LTCM)</i>	564
8.7.	Kredytodawca ostatniej szansy	570
8.7.1.	Spory wokół LLR	570
8.7.2.	Międzynarodowy kredytodawca ostatniej szansy	575
8.8.	Podsumowanie	579
Dodatek 8.1.	Japońskie reformy finansowe (<i>Big Bang</i> , 1996)	581
Dodatek 8.2.	Reforma władz regulacyjnych	585
9.	Konkurencyjność banku	587
9.1.	Wprowadzenie	587
9.2.	Pomiar wielkości produkcji banku	587
9.2.1.	Podejście produkcyjne	589
9.2.2.	Podejście intermediacyjne	591
9.3.	Efektywność wewnętrzna oraz efekty skali i zakresu działania	592
9.3.1.	Kosztowa efektywność wewnętrzna	592
9.3.2.	Korzyści skali i zakresu działania	600
9.3.3.	Zmiany technologii	613
9.4.	Empiryczne modele konkurencji w sektorze bankowym	615
9.4.1.	Model Baina (struktura – taktyka – wyniki)	616
9.4.2.	Hipoteza efektywności względnej	617
9.4.3.	Badania empiryczne: paradygmat Baina i model efektywności względnej	618
9.4.4.	Statystyka Panzara-Rosse i kontestowalne rynki bankowe	630
9.4.5.	Analiza konkurencyjności w uogólnionym modelu liniowym ustalania cen	633
9.4.6.	Konkurencja w kanadyjskim sektorze finansów prywatnych	641
9.5.	Konsolidacja sektora bankowego	644
9.5.1.	Tendencje	645
9.5.2.	Przyczyny konsolidacji w sektorze finansowym	647
9.5.3.	Fuzje i przejęcia w sektorze bankowym – badania empiryczne	648
9.5.4.	Efekt ogłoszeń i analiza zdarzeń	649
9.5.5.	Efektywność	656
9.5.6.	Wyniki	658
9.5.7.	Siła rynkowa/konkurencja	661
9.5.8.	Motywy zarządcze	664
9.5.9.	Konsolidacja i ryzyko systemowe	667
9.5.10.	Fuzje i przejęcia: studia przypadków	669
9.6.	Podsumowanie	674
10.	Analizy przypadków	677
10.1.	Wprowadzenie	677
10.2.	Goldman Sachs	678
10.2.1.	Początki	678
10.2.2.	Wzloty i upadki	679
10.2.3.	Rozpoczęcie działalności handlowej	681
10.2.4.	Od spółki partnerskiej do publicznej	683
10.2.5.	Zmienność i straty na „koktajlu”	691
10.2.6.	Zarządzanie ryzykiem: system sformalizowany	693
10.2.7.	Debiut na giełdzie	696
10.2.8.	Struktura organizacyjna po emisji	698

Dodatek	701
Pytania	704
10.3. Kidder Peabody Group	706
10.3.1. Ważne wydarzenia w układzie chronologicznym, lata 1986–1987	707
Pytania	712
10.4. Od Sakura Bank do Sumitomo Mitsui Financial Group	713
10.4.1. Japoński system bankowy	714
10.4.2. <i>Zaitech</i> i nadmuchiwanie bańki spekulacyjnej	716
10.4.3. Złe kredyty i pęknięcie bańki spekulacyjnej	717
10.4.4. Zastosowanie bazylejskiego wskaźnika wypłacalności	718
10.4.5. Sakura Bank w latach dziewięćdziesiątych	719
Pytania	726
10.5. Bancomer: studium banku działającego na rynku wschodzącym	728
10.5.1. Historia Bancomera	729
Pytania	742
10.6. Crédit Lyonnais	744
10.6.1. Crédit Lyonnais i Le Dirigisme Français	746
10.6.2. Francuski sektor bankowy w latach dziewięćdziesiątych	749
10.6.3. Początki ekspansji	750
10.6.4. Rynek paneuropejski	752
10.6.5. Paneuropejska układanka	752
10.6.6. Związek z rządem	756
10.6.7. Wielki projekt	759
10.6.8. Pomoc państwa	760
10.6.9. Niepowodzenie „złego banku”	763
10.6.10. Powrót do rentowności i prywatyzacji	764
10.6.11. <i>Executive Life</i> : kosztowny duch z przeszłości	766
10.6.12. Wnioski	768
Pytania	769
10.7. Continental Illinois Bank i Trust Company	770
10.7.1. Chronologia zdarzeń prowadzących do upadłości Continental	771
10.7.2. Decyzja	772
10.7.3. Przyczyny powstania problemów Continental	773
10.7.4. Upadek Continental, styczeń 1982–lipiec 1984	778
10.7.5. Wnioski	784
Pytania	786
10.8. Bankers Trust: od banku komercyjnego/inwestycyjnego do przejęcia przez Deutsche Bank	787
10.8.1. Ewolucja Bankers Trust	788
10.8.2. Organizacja banku	790
10.8.3. Działalność Bankers Trust	792
10.8.4. Nowy prezes... nowa strategia	801
10.8.5. Nowe problemy i rozmowy o fuzji	803
10.8.6. Dziwna para czy zgrane małżeństwo?	805
10.8.7. Deutsche Bank w czasie sztormu na niemieckim rynku bankowym	808
Pytania	811
Bibliografia	813
Indeks	843